

CURS ACADÈMIC: 2009-2010

LLICENCIATURA: PERIODISME

CURS: 2n

Codi:	20726
Assignatura:	TEORIA I TÈCNICA DEL FOTOPERIODISME
Tipus d'assignatura:	Ob
Nº de crèdits:	5
Professorat:	Pepe Baeza (castellà i català), Eduard Bertran (català i castellà), Juan Bautista Hernández (castellà)
Quatrimestre:	2n

Objectius de l'assignatura

Aquesta assignatura preten l' aproximació a la fotografia periodística com a fenomen mediàtic i com a element de comprensió, coneixement i interpretació de la realitat. Es parteix de la tècnica fotogràfica bàsica, de la història específica de la fotografia en les seves aplicacions en premsa i d' una anàlisi dels procediments professionals de planificació, producció i edició fotogràfica per oferir als alumnes competències específiques per a la valoració i utilització d' imatges periodístiques i en menor mesura, per a la seva realització.

1.- EL FOTOPERIODISME EN EL CONTEXT GENERAL DE LA PREMSA

1.1.- USOS DE LA FOTOGRAFIA A LA PREMSA

Correspondències amb els models de premsa. Esquemes organitzatius per a la producció i posada en pàgina de fotos en premsa. Usos informatius i usos ilustratius.

1.2.- GÈNERES EN FOTOPERIODISME

Correspondència amb els modus d' organització de la informació. Fotonotícia. Reportatge. Assaig fotogràfic. Fotoperiodisme i Documentalisme. L' especialització professional (per gèneres, per temes, per productes, per tractament tècnic).

1.3.- LA FOTO I EL MITJÀ

La fotografia i el disseny global. Interacció de missatges: foto-texte, foto-disseny. La foto i els mitjans audiovisuals. Connexió entre el fotoperiodisme i altres usos professionals de la foto (publicitat, foto editorial, ...)

2.- PRÀCTICA DEL FOTOPERIODISME: REALITZACIÓ D'IMATGES

2.1.- REQUISITS TÈCNICS

La càmera. Les òptiques. Tipus de pel·lícula. Fonts d'il·luminació. El laboratori. L'imatge digital, captura i gestió. Recursos tècnics específics.

2.2.- PROCESSOS DE TREBALL

La documentació (fonts específiques pel fotoperiodisme). L'elaboració del plan de treball. El fotògraf davant del motiu: les preses. Previsualització i foto de premsa. Recursos professionals. El treball en equip. Produccions especials.

2.3.- EL FOTOPERIODISME COM A CREACIÓ

Valors artístics a la fotografia de premsa. Evolució i perspectives del concepte d'autoria en el periodisme fotogràfic. El "documentalisme" enfront de la "fotografia artística".

3.- PRÀCTICA DEL FOTOPERIODISME: L'EDICIÓ FOTOGRÀFICA (PLANIFICACIÓ, CONTROL, ÚS I TRACTAMENT DE LES IMATGES)

3.1.- PROJECTE I DINAMITZACIÓ DEL TREBALL FOTOGRÀFIC

La secció de fotografia com a generadora de temes. Del tema a la idea: propostes creatives. L'encàrrec. Fonts fotogràfiques: autors especialitzats, agències, altres.

3.2.- LA POSADA EN PÀGINA

Criteris de selecció d'imatges. Reenquadraments i seqüenciació. La compaginació de la fotografia. La construcció del sentit: de l'imatge al relat visual.

3.3.- FOTOPERIODISME I VIRTUALITAT

L'evolució del concepte credibilitat. Codis de reconeixement, models de premsa i gèneres fotogràfics. Procediments d'alteració (convencionals i informàtics).

3.4.- FOTOPERIODISME I ÈTICA

Les imatges de impacte: criteris davant l'imatge del dolor. Privacitat i dret a la pròpia imatge.

4.- ELEMENTS D'ANÀLISI DE LA IMATGE FOTOGRÀFICA EN PREMSA

La fotografia i la realitat. Procediments de connotació, retòrica fotogràfica i recursos expressius. La construcció del relat fotogràfic. La fotografia de premsa en el seu context cultural. Els significats. Proposta de models de lectura d'imatge en premsa. L'imatge periodística i altres disciplines: iconologia, sociologia, semiòtica, psicologia, antropologia.

5.- EVOLUCIÓ HISTÒRICA DEL FOTOPERIODISME

5.1.- ANTECEDENTS, ORIGEN I DESENVOLUPAMENT

De Fenton a Salomon. Les grans revistes il·lustrades alemanyes dels anys 20-30 i l'exportació del model (França, Anglaterra, Estats Units).

5.2.- DELS ANYS 30 AL DOMINI DE LA TV

Els grans “magazines” americans. La guerra civil espanyola. Els anys 40: la segona guerra mundial i l'aparició de les agències. Magnum. La TV i la decadència de la gran premsa fotogràfica: la crisi del fotoperiodisme. La guerra de Vietnam i la cobertura exhaustiva.

5.3.- LA SITUACIÓ ACTUAL

La fotografia de premsa després de la televisió: nous models de premsa gràfica. De Vietnam a les guerres a l'Irak: la imatge restringida. La TV, generadora d'imatges estàtiques. Autors, publicacions, agències. Perspectives del fotoperiodisme: llenguatge fotogràfic, tecnologia i mercat.

5.4.- EVOLUCIÓ DELS CRITERIS PROFESSIONALS EN EDICIÓ FOTOGRÀFICA

Història de l'edició fotogràfica: tendències, escoles. Relacions fotògrafs – dissenyadors – editors fotogràfics.

EXERCICIS PRÀCTICS

1.- REALITZACIÓ D' UN REPORTATGE I POSTERIOR EDICIÓ FOTOGRÀFICA

Al llarg de l'assignatura es portarà a terme un reportatge sobre temes tractables en el marc de la UAB. El treball s'efectuarà en equips de 5 o 6 persones. Els temes escollits seran susceptibles de ser enfocats desde punts de vista diferents per part dels diversos equips com a exercici d'utilització de recursos de subjectivització. Eventualment s'efectuaran pràctiques de reportatges fora del recinte de la Universitat.

Les pràctiques de laboratori es realitzaran sobre el material obtingut pel reportatge, tant pel que es refereix al revelat de negatius com a la realització de contactes i ampliacions.

Sobre las fotografies realitzades s'efectuaran exercicis de crítica fotogràfica, anàlisi d'imatge i edició fotogràfica de les mateixes: selecció, reenquadraments i seqüenciació sobre un esbós fins deixar el tema enllestit pel seu eventual montatge o publicació.

2.- RECOPIACIÓ D' UN DOSSIER

Al llarg de l'assignatura s'efectuarà igualment un exercici consistent en la selecció, recollida i anàlisi valoratiu d'imatges publicades en diferents mitjans i que es

corresponguin amb els items tècnics, expressius i genèrics desenvolupats a classe. Aquest treball es realitzarà pels mateixos grups formats pel treball de reportatge i haurà de ser presentat setmana a setmana.

PROCEDIMENTS D' AVALUACIÓ DE TEORIA I TÈCNICA DEL FOTOPERIODISME

L' avaluació final serà el resultat de sumar la qualificació obtinguda en un examen final i l' avaluació de les dues pràctiques descrites, d' acord amb el següent procediment:

Es realitzarà un examen final que tindrà una qualificació màxima de 6 punts. Aquest examen haurà de superar-se amb una qualificació mínima de 3 per poder superar l' assignatura.

Així mateix les pràctiques sumaran un total de 4 punts distribuïts de la següent manera: 2.5 punts de nota màxima pel reportatge, i 1.5 pel dossier. Aquesta nota es considerarà definitiva i es guardarà per a posteriors convocatòries en cas de no haver superat l' examen.

BIBLIOGRAFIA

AA.VV. (ALMASY, Paul y otros): Le Photo Journalisme, París, CFPJ (Presse et Formation).

BAEZA, Pepe: Por una función crítica de la fotografía de prensa, Barcelona, Gustavo Gili, 2001.

BARTHES, Roland: artículos El mensaje fotográfico y La retórica de la imagen en “La semiología”, Buenos Aires, Tiempo Contemporáneo, Col. Comunicaciones, 1970.

BENJAMIN, Walter: Pequeña historia de la fotografía y El arte en la era de la reproductibilidad técnica en “Discursos interrumpidos I”, Madrid, Taurus, 1973.

BERGER, John: Usos de la fotografía en “Mirar”, Madrid, Hermann Blume, 1987.

BERGER, John: Apariencias en “Otra manera de contar”, Murcia, Mestizo, 1997.

CABALLO, Diego i altres: Fotoperiodismo y edición. Historia y límites jurídicos, Madrid, Universitas, 2003.

CARTIER-BRESSON, Henri: Fotografiar del natural, Barcelona, Gustavo Gili, 2003.

COLLON, Michel: Informe: ¡Ojo con los media!, Hondarribia, Argitaletxe Hiru, 1999.

DONNER, Christophe: Contra la Imaginación, Madrid, Espasa Calpe, 2000.

EVANS, Harold: Editing and Design. Vol. IV: Pictures on a page. Photojournalism and Picture Editing, London, Heinemann, 1973.

FONTCUBERTA, Joan: Fotografía: conceptos y procedimientos, Barcelona, Gustavo Gili.

FONTCUBERTA, Joan: El beso de Judas. Fotografía y verdad, Barcelona, Gustavo Gili, 1997.

FREUND, Gisèle: La fotografía como documento social, Barcelona, Gustavo Gili, 1976.

GRUNDBERG, Andy: Crisis of the Real Writings on Photography, 1974-1989, Nova York, Aperture Foundation, 1990.

GUBERN, Romà: La mirada opulenta, México, Gustavo Gili, 1992.

GUERRIN, Michel: Profession Photoreporter, París, Editions du Centre Georges Pompidou/ Gallimard, 1988.

- HEDGECOE, John: Curso de fotografía básica, Madrid, Blume, 1987.
- HOPE, Terry: Fotoperiodismo. Cómo conferir un estilo a su creatividad fotográfica, Barcelona, Ediciones Omega, 2002.
- KEENE, Martin: Práctica de la fotografía de prensa. Una guía para profesionales, Barcelona, Paidós Comunicación, 1995.
- LANGFORD, Michael J.: Enciclopedia completa de la fotografía, Madrid, Blume, 1983.
- LANGFORD, Michael J.: Manual del laboratorio fotográfico, Madrid, Blume, 1981.
- LEDO, Margarita: Documentalismo fotográfico, Madrid, Ediciones Cátedra, 1998.
- MARCHESI, Jost J.: Técnicas de iluminación profesional, Allschwill (Suiza), Verlag Photographie, 1988.
- MARINOVICH, Greg y SILVA, João: El club del Bang Bang. Instantáneas de una guerra encubierta, Barcelona, Grupo Random House Mondadori, 2002.
- NEWHALL, Beaumont: Historia de la fotografía: desde sus orígenes hasta nuestros días, Barcelona, Gustavo Gili, 1983.
- OWEN, William: Diseño de revistas, Barcelona, Gustavo Gili, 1991.
- RITCHIN, Fred: In our Own Image. The coming revolution in Photography, Nova York, Aperture Foundation, 1990.
- SARTORI, Giovanni: Homo videns. La sociedad teledirigida, Madrid, Taurus, 1998.
- SOUSA, Jorge Pedro: Historia crítica del fotoperiodismo occidental. Sevilla, Comunicación Social Ediciones y Publicaciones, 2003.
- SONTAG, Susan: Sobre la fotografía, Barcelona, EDHASA, 1973.
- TAUSK, Petr: La fotografía en el siglo XX, Barcelona, Gustavo Gili, 1978.
- TIME-LIFE: La fotografía documental. El Reportaje fotográfico, Barcelona, Salvat Editorial, 1973.
- ZUNZUNEGUI, Santos, Pensar la imagen, capítulo XVI, Madrid, Cátedra, 1989.